

Załącznik do Uchwały
Nr
Rady Gminy w Lelkowie
z dnia

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lelkowo na lata 2022-2025

OFICyna PROFILAKTYCZNA
Lelkowo, 2022

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Leleka na lata 2022-2025

Wykaz skrótów:

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PP – Posterunek Policji

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

GCK – Gminne Centrum Kultury w Leleku wraz z Gminną Biblioteką Publiczną

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy

Zespół ds. opracowania Programu:

mgr Cyran Magdalena

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

tel: 12 39 50 665

mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	3
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	4
CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
POŁOŻENIE	5
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	6
RYNEK PRACY.....	8
INFRASTRUKTURA SPORTOWA, REKREACYJNA I KULTURALNA.....	10
EDUKACJA I WYCHOWANIE	11
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	12
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE	13
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE LEŁKOWO.....	17
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE LEŁKOWO.....	20
DIAGNOZA SPOŁECZNA W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ	22
SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH.....	22
ANALIZA SWOT.....	25
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	28
HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025.....	36
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE.....	39
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	39
ZASADY OGRANICZENIA DOSTĘPNOŚCI DO ALKOHOLU	40
ADRESACI PROGRAMU.....	40
REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE LEŁKOWO NA LATA 2022-2025	41
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	41
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	41
BIBLIOGRAFIA.....	43
SPIS RYSUNKÓW	44
SPIS TABEL	44
SPIS WYKRESÓW	44

W P R O W A D Z E N I E

U Z A S A D N I E N I E W P R O W A D Z E N I A P R O G R A M U

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Lełkowo. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych oraz stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lełkowo na lata 2018-2028.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lelkowo na lata 2022-2025

- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego przez Radę Gminy na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lelkowo na lata 2022-2025 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1956 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 711 z późn. zm.).

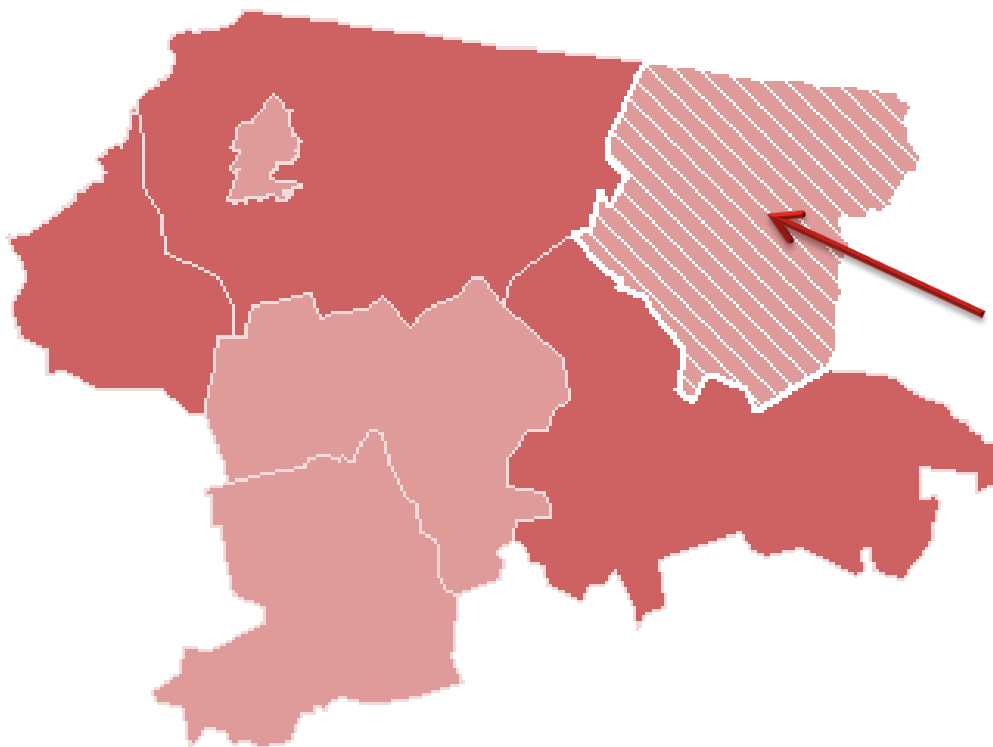
Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

CHARAKTERYSTYKA GMINY

POŁOŻENIE

Lełkowo jest gminą wiejską usytuowaną w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie braniewskim. Gmina graniczy z 3 jednostkami samorządu terytorialnego zlokalizowanymi na terytorium Polski – Górowo Iławeckie, Pieniężno, Braniewo, a także z Obwodem Kalingradzkim przynależącym do Federacji Rosyjskiej. Siedzibą administracyjną Gminy jest wieś Lełkowo, niemniej Gminę współtworzy 15 jednostek pomocniczych, czyli sołectw, na które składa się łącznie 20 miejscowości wiejskich, 5 kolonii oraz 10 osad. Obszar Gminy obejmuje powierzchnię około 198 km², czyli 16,4% terenu całego powiatu. Główną domeną działalności mieszkańców Gminy jest rolnictwo, co uwarunkowane jest w szczególności ukształtowaniem terenu, bowiem 67% jej obszaru zajmują użytki rolne.

Rysunek 1. Położenie gminy Lełkowo na tle powiatu braniewskiego

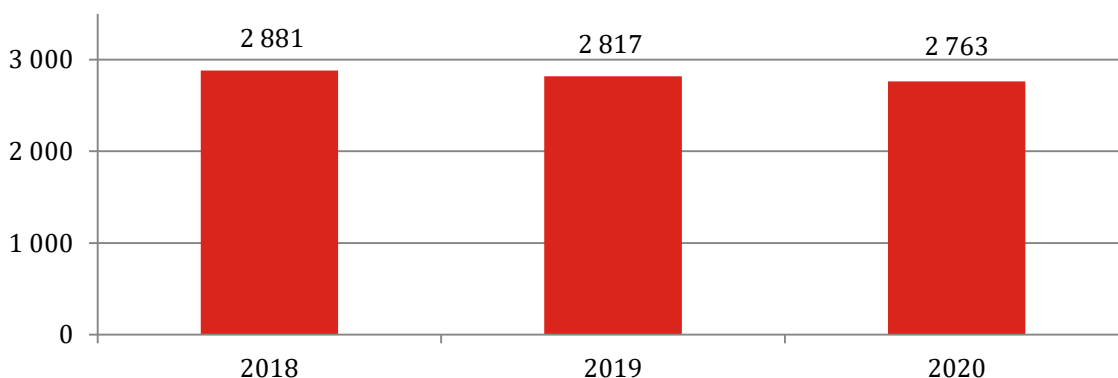
Źródło: <http://google.com/>

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Analiza struktury demograficznej w gminie Lełkowo wskazuje na obraz aktualnego stanu lokalnej społeczności. Populacja Gminy liczyła w 2020 roku 2 763 osoby (stan na 31.12.2020 roku), a na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować systematyczny spadek w zakresie liczby mieszkańców. W 2018 roku populacja wynosiła 2 881 osób, w roku kolejnym zmniejszyła się o 64 mieszkańców, tj. o 2%, natomiast w 2020 roku uległa ponownemu zmniejszeniu o 54 osoby w stosunku do roku poprzedniego, tj. 2%. W omawianym okresie liczba osób zamieszkujących gminę Lełkowo zmniejszyła się o 118 osób (4%).

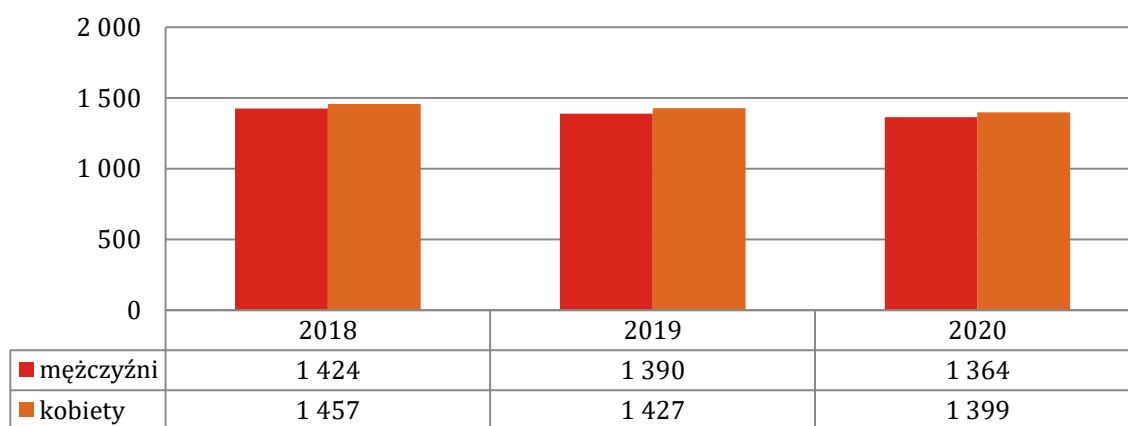
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Lełkowo w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie Gminy nie występuje znacząca dysproporcja mieszkańców pod względem płci. W 2020 roku gminę Lełkowo zamieszkiwało łącznie 1 399 kobiet oraz 1 364 mężczyzn, zatem udział kobiet był większy o 1,2 pp. – kobiety stanowiły 50,6% ogólnej liczby ludności, natomiast mężczyźni 49,4%. Współczynnik feminizacji w Gminie w 2020 roku wyniósł 103, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadały 103 kobiety.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Lełkowo na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W 2020 roku na terenie gminy Lełkowo odnotowanych zostało 25 urodzeń oraz 40 zgonów, przez co przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń a zgonów) ukształtował się na ujemnym, niekorzystnym poziomie i wyniósł wówczas -15, co odpowiadało przyrostowi naturalnemu -5,37 na 1000 mieszkańców. W porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego jest to wartość niższa, ponieważ w całym województwie przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wyniósł -3,27, z kolei w powiecie braniewskim wskaźnik ten wyniósł -2,93, zatem sytuacja w nim była korzystniejsza w porównaniu do całego województwa oraz Gminy.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Lełkowo na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	22	18	25
zgony	40	39	40
przyrost naturalny	-18	-21	-15

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Lełkowo według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawiała się następująco:

- 15,3% było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 65,2% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18 a 59 rokiem życia, natomiast dla mężczyzn między 18 a 64 rokiem;
- 19,5% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet jest to 60 lat i więcej, natomiast dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ludność gminy Lełkowo według ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2018-2020. W tym okresie nastąpiły niekorzystne przemiany demograficzne, gdyż zauważalny jest systematyczny i znaczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle społeczeństwa. Jednocześnie zaobserwować można spadek odsetka osób będących w wieku przedprodukcyjnym oraz regularny spadek udziału osób w wieku produkcyjnym. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w 2020 roku prezentował się nieco odmiennie od wskaźników w całym województwie warmińsko-mazurskim, gdyż osoby będące w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,2%, w wieku produkcyjnym – 60,7%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 21,1%.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	15,8%	15,7%	15,3%
wiek produkcyjny	66,2%	65,6%	65,2%
wiek poprodukcyjny	18,0%	18,7%	19,5%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

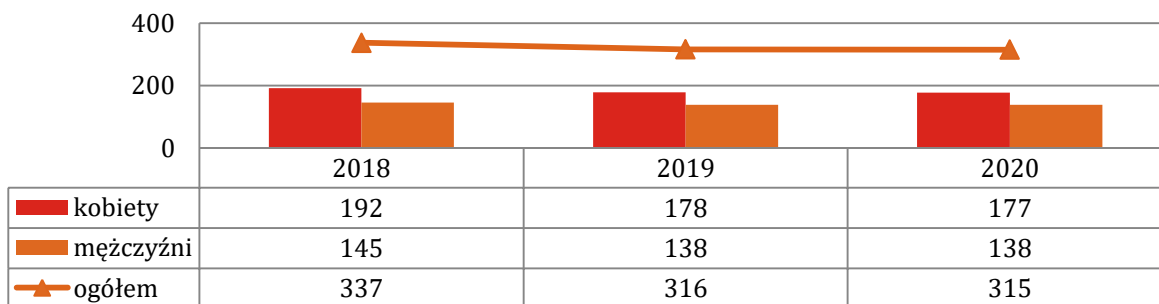
RYNEK PRACY

Na koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Braniewie zarejestrowanych było łącznie 315 mieszkańców gminy Lełkowo, tj. o 22 osoby mniej niż w roku 2018 (7%). Mieszkańcy Gminy stanowili w przedmiotowym roku 13% wszystkich osób pozostających bez pracy na terenie powiatu braniewskiego.

Na skutek wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz wynikających z niej obostrzeń ograniczających funkcjonowanie licznych sektorów i branż, w latach kolejnych na obszarze Gminy może nastąpić wzrost liczby osób. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być odroczone i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

W gminie Lełkowo zauważalna jest dysproporcja w zakresie braku zatrudnienia pod względem płci, bowiem bezrobocie częściej dotyczy kobiet. W 2020 roku liczba zarejestrowanych w PUP mieszkanek Gminy wyniosła 177, natomiast mężczyzn – 138, zatem kobiety stanowiły 56% wszystkich osób pozostających bez pracy.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Lełkowo w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Braniewie zarejestrowanych było aż 17,5% ogółu mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym, przy czym udział kobiet był znacząco wyższy niż w przypadku mężczyzn. Średnio co piąta kobieta w wieku produkcyjnym w Gminie była wówczas osobą bezrobotną (22,2%), natomiast w mężczyźni pozostający bez pracy stanowili w 2020 roku 13,7% wszystkich mężczyzn w wieku 18-60 lat z terenu Gminy. Na przestrzeni ostatnich lat zarówno odsetek bezrobotnych mężczyzn, jak i kobiet ulegał wahaniom.

Tabela 3. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Lełkowo zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
mężczyźni	13,8	13,4	13,7
kobiety	22,5	21,8	22,2
ogółem	17,7	17,1	17,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych mieszkańców gminy Lełkowo zarejestrowanych w PUP w Braniewie z podziałem na poszczególne grupy wiekowe możemy zauważyć, że w porównaniu do 2018 roku udział osób bezrobotnych do 30 roku życia zmniejszył się o 2 pp., natomiast udział osób do 25 roku życia uległ zmniejszeniu o 1 pp. Jednocześnie na koniec 2020 roku osoby będące powyżej 50 roku życia stanowiły aż 31% ogólnej liczby osób zarejestrowanych w PUP, czyli o 6 pp. więcej niż w 2018 roku. Alarmujący na terenie Gminy jest fakt, iż średnio co trzecia osoba pozostająca bez pracy to mieszkańiec lub mieszkanka, w wieku niemobilnym, których może cechować brak chęci lub zdolności do przekwalifikowania się lub zmiany miejsca pracy.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Lełkowo z podziałem na poszczególne grupy wiekowe w latach 2018-2020

wyszczególnienie	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	337	100	316	100	315	100
do 30 roku życia	89	26	77	24	74	24
do 25 roku życia	42	13	41	13	38	12
powyżej 50 roku życia	83	25	90	29	96	31

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy o braku chęci podjęcia pracy lub o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. W 2020 roku udział mieszkańców gminy Lełkowo długotrwale bezrobotnych w stosunku do 2018 roku zwiększył się o 4 pp. Szczególną uwagę należy zwrócić również na fakt, że osoby długotrwale bezrobotne, stanowią znaczny odsetek spośród wszystkich osób pozostających bez pracy, a ich udział w grupie osób bezrobotnych w 2020 roku wyniósł 71%.

Należy zwrócić uwagę, że niewielka część mieszkańców pozostających bez zatrudnienia w gminie Lełkowo, posiada prawo do zasiłku dla bezrobotnych, które przysługuje pod pewnymi warunkami osobom, które w okresie 18 miesięcy poprzedzających rejestrację w PUP były aktywne zawodowo przez przynajmniej 365 dni. Na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców Gminy uprawnionych do korzystania z niniejszego świadczenia ulegała systematycznemu spadkowi, a w 2020 roku ich udział w ogóle osób pozostających bez pracy wyniósł 11%.

Tabela 5. Osoby długotrwale bezrobotne i z prawem do zasiłku w gminie Lełkowo w latach 2018-2020

wyszczególnienie	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	337	100	316	100	315	100
długotrwale bezrobotni	227	67	204	65	225	71
z prawem do zasiłku	47	14	42	13	34	11

Źródło: <https://braniewo.praca.gov.pl/>

INFRASTRUKTURA SPORTOWA, REKREACYJNA I KULTURALNA

Zasoby sportowe, rekreacyjne i kulturalne Gminy stanowią istotny element lokalnej infrastruktury społecznej, który ma wpływ na sposób funkcjonowania rodzin oraz dzieci, a poprzez animowanie czasu wolnego mieszkańców determinuje również jakość życia i poziom integracji lokalnej społeczności.

Działalność w zakresie kultury, wychowania i rekreacji na terenie Gminy prowadzi szereg podmiotów, w szczególności **Gminne Centrum Kultury w Lełkowie**, w ramach którego rozwija się działalność licznych grup i formacji artystycznych. W Centrum prowadzone są także cykliczne zajęcia w ramach sekcji wokalne, które odbywają się w Lełkowie, Zagajach i Wyszku, sekcji kreacji mody, kroju i szycia (Fashion Club) oraz sekcji instrumentalnej, które obejmują naukę gry na gitarze, keyboardzie, akordeonie oraz perkusji. Zajęcia są dedykowane dla mieszkańców w każdym wieku. Dodatkowo w Centrum funkcjonuje Klub Animatora Kultury.

Za działalność w zakresie promocji i upowszechniania czytelnictwa, popularyzacji literatury oraz udzielania informacji i profesjonalnej pomocy w poszukiwaniu wiadomości odpowiedzialna jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Lełkowie** wraz z filiami bibliotecznymi w Zagajach oraz Wyszku, która prowadzi swoją działalność w strukturze Gminnego Centrum Kultury w Lełkowie. Biblioteka umożliwia mieszkańcom rozwój czytelniczy oraz wspólne rozważania nad literaturą w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych oraz 2 sekcji Młodzieżowego Dyskusyjnego Klubu Książki.

Centrum jest również kluczowym zasobem Gminy w zakresie upowszechniania sportu i rozwijania aktywności fizycznej wśród rodzin zamieszkujących gminę Lełkowo. Na atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną wpływ ma również pełnowymiarowa hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Lełkowie, wielofunkcyjne boisko do piłki nożnej oraz boisko do siatkówki, a także place zabaw.

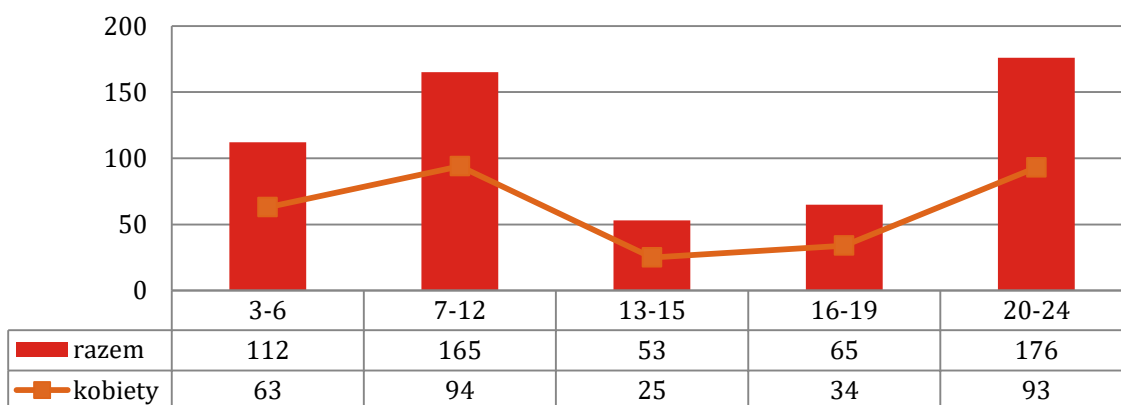
Kluczowy wpływ na animowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych mają wydarzenia kulturalne, integracyjne i patriotyczne, które cyklicznie odbywają się na terenie Gminy. W 2020 roku Gminne Centrum Kultury w Lełkowie było organizatorem licznych imprez okolicznościowych, spotkań, konkursów, warsztatów, festynów i przeglądów, z kolei Gminna Biblioteka Publiczna w Lełkowie prowadziła lekcje biblioteczne, konkursy, zajęcia literackie i teatralne oraz spotkania klubu książki.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 571 mieszkańców gminy Lełkowo. Liczba kobiet w tym przedziale wiekowym jest nieznacznie większa od liczby mężczyzn, gdyż w wieku 3-24 lat było wówczas 309 dziewcząt (54%) oraz 262 chłopców (46%). Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że w 2020 roku najwięcej osób miało 20-24 lata (176 osób) oraz 7-12 lat (165 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Ludność gminy Lełkowo według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Lełkowo jest organem prowadzącym jednostki oświatowe znajdujące się na obszarze poszczególnych miejscowości. Wśród jednostek organizacyjnych Gminy realizujących zadania z zakresu wychowania i dydaktyki znajduje się:

- Szkoła Podstawowa w Lełkowie wraz z punktem przedszkolnym;
- Szkoła Podstawowa Zagajach wraz z punktem przedszkolnym.

W roku szkolnym 2020/2021 naukę w Szkole Podstawowej w Lełkowie pobierało 113 uczniów, a zatrudnionych było wówczas 21 nauczycieli, z kolei do Szkoły Podstawowej w Zagajach uczęszczało 81 osób, które objęte były pracą i opieką 14 nauczycieli. Ponadto w zajęciach wychowawczych w punkcie przedszkolnym w Lełkowie uczestniczyło 19 dzieci, a w punkcie w Zagajach – 18 dzieci.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących na terenie gminy Lełkowo lub prowadzących działania na jest obszarze należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lełkowie,
- Urząd Gminy w Lełkowie,
- Posterunek Policji w Pieniężnie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy,
- placówki oświatowe,
- Gminny Ośrodek Zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Braniewie,
- Gminne Centrum Kultury w Lełkowie wraz z Gminną Biblioteką Publiczną i filiami.

Są to instytucje i miejsca prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom bądź wspomagające taką działalność. Kooperacja tych podmiotów odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom alkoholowym i narkotykowym na terenie gminy Lełkowo można zaliczyć:

- pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych i wychowawczych,
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy,
- pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariuszy Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- niepijących alkoholików,
- osoby duchowne.

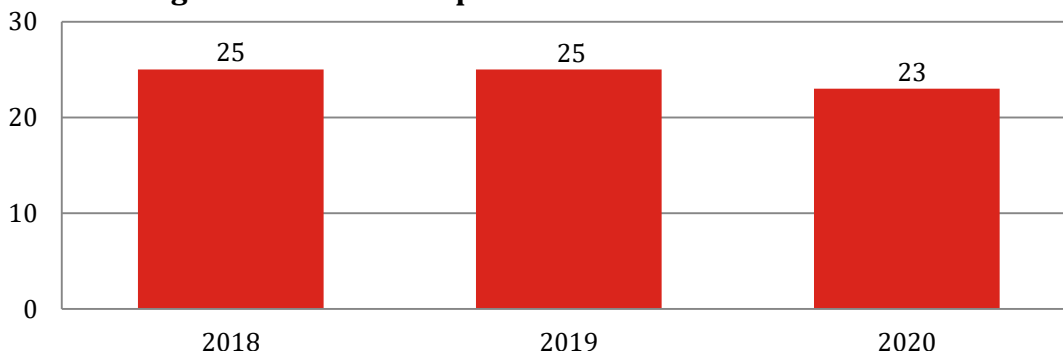

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak leczenie, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2020 roku z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lełkowie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystały 23 rodziny, natomiast podobnie jak w latach poprzednich nie wystąpiła konieczność objęcia wsparciem rodzin zmagających się z problemem narkomanii. W porównaniu do lat 2018-2019 zauważyć można niewielki spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w gminie Lełkowo na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Policji w celu przeciwdziałania problemowi uzależnienia oraz minimalizowania skali problemu spożywania alkoholu w miejscach publicznych. W 2020 roku w stosunku do lat poprzednich można zauważyć znaczący spadek liczby osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia, co może być efektem wdrożonych obostrzeń w dobie epidemii COVID-19. W przedmiotowym roku liczba zatrzymanych osób wyniosła 3 i zmniejszyła się o 4 w porównaniu do 2018 i 2019 roku (57%). Niemniej, problem zakłócania przestrzeni publicznej na terenie gminy Lełkowo jest obecny i dotyczy również osób niepełnoletnich – w 2018 roku wystąpiła konieczność zatrzymania w policyjnej izbie dziecka lub odwiezienia do domu rodzinnego 1 dziecka będącego pod wpływem alkoholu, co generuje konieczność podjęcia kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

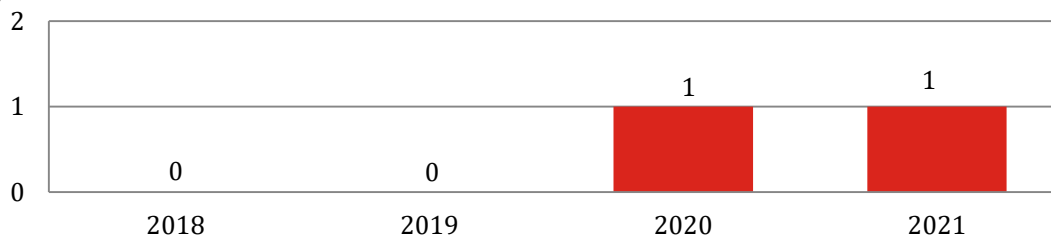
Tabela 6. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2018-2020

rodzaj interwencji	2018	2019	2020
liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia	7	7	3
liczba nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domów rodzinnych	1	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Jak wynika z informacji przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Braniewie na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zaistniała konieczność zatrzymania kierowców, którzy podjęli się prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu. W 2021 roku podobnie jak w roku wcześniejszym doszło do 1 takiej sytuacji, niemniej stanowi to istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa ogółu lokalnej społeczności i determinuje konieczność wdrażania działań edukacyjnych i prewencyjnych.

Wykres 6. Liczba zatrzymanych osób w związku z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu w latach 2018-2021

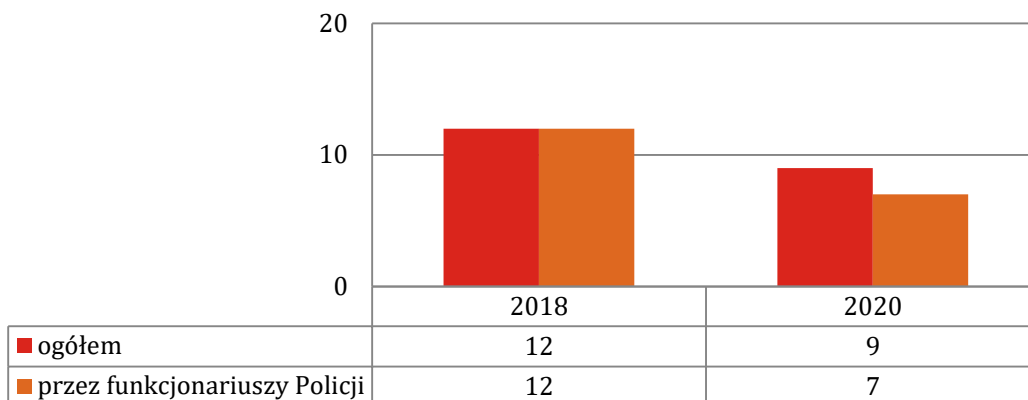
Źródło: Dane z KPP w Braniewie

Problem przemocy jest ściśle skorelowany z problemem uzależnienia, gdyż jak wskazano w *Sprawozdaniu z Realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Lełkowo za 2020 rok*, głównym powodem występowania przemocy w rodzinach było spożywanie alkoholu przez członków owych rodzin, a także problemy finansowe i rodzinne.

Wiodącym zadaniem funkcjonariuszy Policji jest zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa, zarówno w miejscu publicznym, ale i w środowisku domowym, gdy członek/członkowie rodziny dopuszczają się stosowania przemocy wobec innych. W przypadku rozpoznania takich sytuacji funkcjonariusze podejmują interwencje domowe, a także wszczynają procedurę „Niebieskie Karty”. Jak potwierdzają statystyki, większość działań w ramach ww. procedury inicjowana jest przez funkcjonariuszy Posterunku Policji w Pieniężnie, a w 2020 roku założyli oni 7 spośród 9 ogółem wszczętych procedur.

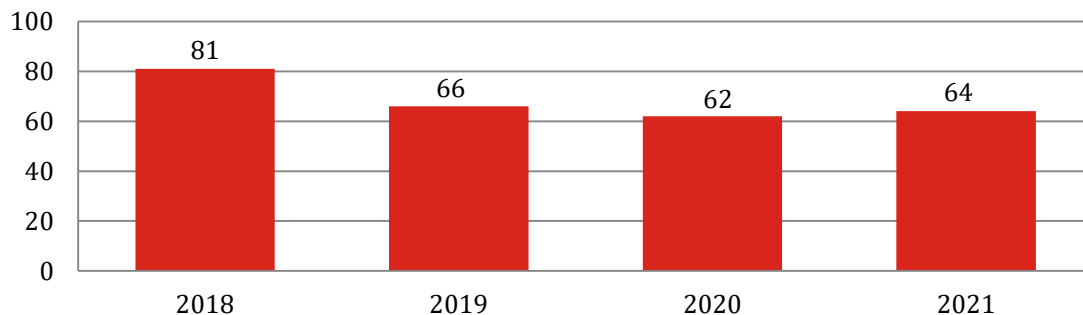
Wykres 7. Dane statystyczne dotyczące wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w 2018 i 2020 roku

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo za 2018 i 2020 rok

Funkcjonariusze Policji co roku podejmują również interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie. na przestrzeni lat 2018-2020 ich liczba systematycznie się zmniejszała, natomiast w 2021 roku odnotowany został wzrost liczby działań podjętych w celu ochrony członków rodzin zmagających się z przemocą, co mogło być konsekwencją powszechnej izolacji społecznej i pozostawiania przez znaczną część czasu osób stosujących i doświadczających przemocy.

Wykres 8. Liczba interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie w Gminie w latach 2018-2021

Źródło: Dane z KPP w Braniewie

Ważnym aspektem działalności Policji jest również prowadzenie szerokich akcji edukacyjnych i prewencyjnych, dlatego co roku funkcjonariusze Policji wraz z placówkami oświatowymi i instytucjami kultury organizują szereg działań w zakresie abstynencji alkoholowej i narkotykowej, zachowania trzeźwości za kierownicą oraz niepodejmowania się pracy po spożyciu alkoholu. W 2020 roku przez funkcjonariuszy zainicjowany został program „Profilaktyka Smyka”, który był skierowany do najmłodszych dzieci w celu wzmocnienia w nich pozytywnych i pożądanych postaw. Pakiety profilaktyczne zostały przekazane do Szkoły Podstawowej w Zagajach oraz Lełkowie i zawierały książeczkę „Na ratunek Poli”, kolorowanki, nagrania i materiały profilaktyczne, a także scenariusze zajęć dla nauczycieli.

Problem uzależnień w gminie Lełkowo przybiera różne formy. Wśród nich znajdują się zaburzenia nie związane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, ale z niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów i uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go, natomiast problemem, który potencjalnie może zostać włączony w grono zaburzeń behawioralnych jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry internetowe.

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do stacjonarnych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe, stwarza dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, jak poczucie wewnętrznego przymusu i myśli intruzywne, które nie pozwalają na skupienie uwagi na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze niezbędne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosowywanie odpowiednich działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu problemów w tym zakresie.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych ludzi jest problemem powszechnym i zauważalnym na terenie gmin w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni on-line przez znaczącą część każdego dnia. W związku z korzystaniem z nowych technologii zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe narażone są na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od smartfonów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia – pornografię, treści pełne przemocy, fake newsy, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń elektronicznych, w tym z Internetu, pozostanie jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi i może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Biorąc to pod uwagę niezbędne jest podejmowanie działalności edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży w zakresie bezpiecznego poruszania się po świecie on-line oraz uświadamianie ich na temat konsekwencji poświęcania na to zbyt wiele czasu.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE LEŁKOWO

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lełkowie powołana została Zarządzeniem nr 28/2019 Wójta Gminy Lełkowo z dnia 3 czerwca 2019 roku do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów alkoholowych i prowadzi swoją działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.). Według stanu na koniec 2020 roku Komisja liczyła 3 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA w Lełkowie podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela. W 2020 roku członkowie GKRPA przeprowadzali rozmowy ze 7 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 7 członkami rodzin osób zmagających się z alkoholizmem. Podjęto wówczas również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec wszystkich 7 osób z problemem alkoholowym oraz wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 3 mieszkańców Gminy. Na przestrzeni lat 2018-2020 odnotowane zostało wahanie liczby osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy, członków ich rodzin oraz osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do zobowiązania ich poddaniu się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia lub do leczenia odwykowego. Niemniej działania podjęte przez GKRPA w Lełkowie w 2020 roku zostały ograniczone również ze względu na wystąpienie pandemii COVID-19 i związanych z nią obostrzeń, które znacząco utrudniły kontakt Komisji z osobami uzależnionymi oraz współuzależnionymi. Dane dotyczące podejmowanych działań GKRPA w Lełkowie znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 7. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lełkowie wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	19	18	7
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	8	2	7
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	1	18	7
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	0	3

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W przypadku zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie zmagającej się z uzależnieniem od alkoholu członkowie GKRPA mają możliwość kontaktowania się z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc. W 2020 roku członkowie Komisji nie podjęli takich działań, jednakże w 2018 roku skontaktowali się z 10 osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz 10 osobami doznającymi tego problemu. Ponadto przeprowadzone zostały rozmowy interwencyjne ze wszystkimi osobami, nadużywającymi alkoholu w związku z dopuszczaniem się przez nich przemocy oraz podjęto rozmowy diagnozujące sytuację w rodzinie osób doświadczających przemocy. Należy mieć na uwadze, iż przedstawiciele GKRPA są jednocześnie członkami Zespołu Interdyscyplinarnego, w ramach którego podejmują szereg działań edukacyjnych i interwencyjnych m.in. w rodzinach zmagających się z uzależnieniami. W zakresie prowadzonych działań przeprowadzane są rozmowy motywujące do zmiany sposobu funkcjonowania, a także dystrybuowane są materiały edukacyjne. W przypadku osób stosujących przemoc w rodzinie działalność GKRPA oraz ZI obejmuje również motywowanie ich do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, które realizowane są w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie.

Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Lełkowie w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	10	0	0
liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	10	0	0
liczba świadków przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
liczba rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy	10	0	0
liczba rozmów z osobami doznającymi przemocy w celu diagnozy ich sytuacji w rodzinach	10	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Mieszkańcy gminy Lełkowo w przypadku doświadczania problemu związanego z uzależnieniem lub przemocą w rodzinie korzystają ze wsparcia socjalnego i psychologicznego świadczonego przez pracowników GOPS oraz prawnego, które udzielane jest w Urzędzie Gminy.

Nieodpłatne poradnictwo prawne, psychologiczne oraz mediacje rodzinne świadczone są również w ramach Lokalnego Punktu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przeprowadzeniem w Braniewie, który mieści się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Braniewie, a osoby doznające przemocy w rodzinie kierowane są do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Elblągu.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025**

W zakresie działalności profilaktycznej w gminie Lełkowo inicjowane są również (przez jednostki oświatowe, GCK oraz firmy zewnętrzne prowadzące działania profilaktyczne, UG), działania edukacyjne dla najmłodszej części społeczeństwa. Z uwagi na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 roku możliwość realizacji szeroko zakrojonych oddziaływań została ograniczona, niemniej programami profilaktycznymi spoza systemu rekomendacji z obszaru profilaktyki uniwersalnej w 2018 roku objęto łącznie 41 uczniów oraz 2 nauczycieli, natomiast w 2019 roku 36 uczniów i 2 nauczycieli uczestniczyło w ww. programach.

Tabela 9. Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej spoza systemu rekomendacji w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
uczniowie	41	36	0
nauczyciele	2	2	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Wśród innych działań podejmowanych w ramach lokalnej działalności profilaktycznej należy wskazać organizowanie festynów, imprez plenerowych i sportowych oraz zajęć sportowych będących elementem programu profilaktycznego. W 2020 roku programy profilaktyczne zostały zrealizowane w ramach festynów dla dzieci i rodzin, m.in.: „Bawimy się bezpiecznie”, „W zdrowym ciele zdrowy duch”, „Skocznie, zwinnie i wesoło” oraz „Bezpiecznie i wesoło”. Dodatkowo 40 uczniów było objętych działaniami profilaktycznymi w ramach pozalekcyjnych zajęć sportowych „Sukces to suma niewielkiego wysiłku powtarzanego z dnia na dzień”.

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE LEKKOWO

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

W roku 2020 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Lelkowo wyniosła łącznie 1 259 943,88 zł, w tym największą część tej wartości pochodziła ze sprzedaży napojów o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa) – 848 260,68 zł, czyli 67%, z kolei o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) stanowiły 7% (81 691,66 zł), a o zawartości alkoholu powyżej 18% – 26% (329 991,54 zł). Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1. Można zauważyć, że wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do 2019 roku wzrosła o 25%.

Rysunek 2. Wartość sprzedanego na terenie gminy Lelkowo alkoholu w 2019 i 2020 roku

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

W 2020 roku Gminę zamieszkiwało łącznie 2 251 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na każdą pełnoletnią osobę wyniosła wówczas 559,73 zł, co jest wartością wyższą w porównaniu do roku 2019 o 131,02 zł. Na okresie lat 2019-2020 wartość alkoholu sprzedanego na 1 dorosłego mieszkańca zwiększyła się o 31%.

Rysunek 3. Wartość sprzedanego na terenie gminy Lelkowo alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca w 2019 i 2020 roku

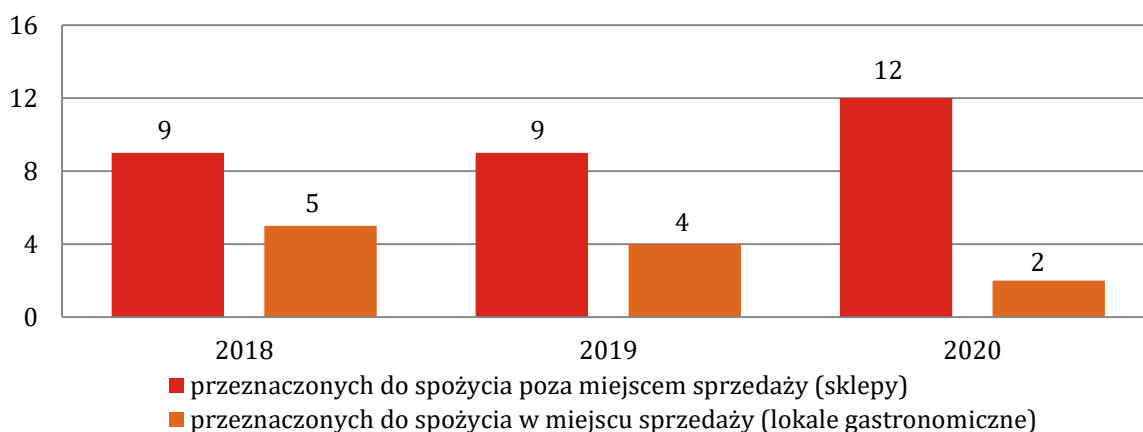
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025

W roku 2020 na terenie gminy Lełkowo działalność prowadziło łącznie 14 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 12 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, czyli sklepów i 2 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży, czyli lokale gastronomiczne. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych nie uległa zmianie, gdyż było ich wówczas również 14, w tym 9 sklepów i 5 lokali gastronomicznych, natomiast w roku 2019 liczba sklepów wyniosła 9, a lokali – 4. Analizując ogólny trend w latach 2018-2020 zauważyć można wzrost liczby punktów sprzedaży alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz spadek liczby lokali gastronomicznych.

Wykres 9. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Lełkowo na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku w województwie warmińsko-mazurskim odnotowany został wzrost liczby dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu, co świadczy o działaniach ograniczających podaż i dostępność napojów alkoholowych na terenie województwa. Niemniej, w gminie Lełkowo zauważalna była odwrotna tendencja, gdyż liczba dorosłych mieszkańców Gminy systematycznie ulegała wahaniom, przy czym w 2020 roku była najmniejsza w całym omawianym okresie. W 2020 roku w województwie na 1 punkt sprzedaży przypadało 277 osób, natomiast w Gminie było to 161 osób.

Tabela 10. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w Gminie i w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie warmińsko-mazurskim	271	278	277
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Lełkowo	173	181	161

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 oraz Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne

DIAGNOZA SPOŁECZNA W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ

Wśród głównych problemów z jakimi zmagają się współczesne rodziny jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, bezrobocie oraz uzależnienia. Przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi tych problemów na rozwój psychospołeczny lokalnej społeczności wymaga odpowiedniego podejścia i kompleksowej pracy specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne i nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców w określonym obszarze.

W 2019 roku na terenie Gminy przeprowadzone zostało badanie diagnozujące zagrożenia społeczne wśród lokalnej społeczności – „*Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – Gmina Lełkowo*”, w której uczestniczyło 100 dorosłych mieszkańców Gminy, w tym 50 kobiet i 50 mężczyzn, 10 pracowników punktów, gdzie sprzedawany jest alkohol oraz 91 uczniów szkoły podstawowej.

SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

Dorośli mieszkańcy

- Analiza odpowiedzi pełnoletnich mieszkańców Gminy pozwala stwierdzić, że po alkohol sięga zdecydowana większość respondentów, gdyż jest to 80% grupy. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż znaczna część badanych spożywa alkohol kilka razy w tygodniu (8%) oraz prawie codziennie (18%).
- Mieszkańcom gminy Lełkowo zdarza się sięgać po znaczne ilości napojów alkoholowych, bowiem średnio co piąty badany przyznał w badaniu, że w dniu w którym pije spożywa 5-6 porcji alkoholu, natomiast 12% ankietowanych sięga po 7-9 porcji, a 4% po 10 i większą ilość porcji alkoholu, co wskazuje na szkodliwy i ryzykowny wzorzec picia wśród dorosłych mieszkańców Gminy.
- Wśród części dorosłych mieszkańców Gminy istnieją błędne przekonania na temat szkodliwości i wpływu alkoholu na organizm. Niemal połowa respondentów uznała alkohol znajdujący się w piwie za mniej groźny od tego znajdującego się w wódce, co nie jest zgodne ze stanem faktycznym (48%).
- Pozytywnym wynikiem badania jest wysoka świadomość mieszkańców w zakresie niebezpieczeństwa związanego z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu oraz wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na dziecko w okresie prenatalnym. Zaledwie 2% respondentów uznało prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości za raczej bezpieczne, z kolei żaden z nich nie opowiedział się za nieszkodliwością picia małych ilości alkoholu dla zdrowia i życia dziecka.
- Wyniki badania diagnozującego wskazują również, iż problem uzależnienia od nikotyny jest w Gminie powszechny, gdyż po papierosy sięga 52% mieszkańców, w tym regularne palenie papierosów tradycyjnych zadeklarowało 36% ankietowanych, a papierosów elektronicznych – 8%.

- Średnio co piąty respondent przyznał, że w jego otoczeniu znajduje się przynajmniej 1 osoba, która zażywa substancje psychoaktywne (22%), a w opinii mieszkańców wśród tych osób najpopularniejsza jest marihuana i haszysz, a także amfetamina, ekstazy oraz dopalacze.
- Jednym z kluczowych wniosków wynikających z przeprowadzonego badania diagnozującego jest fakt, iż narkotyki i dopalacze są dostępne na terenie Gminy dla wąskiego grona mieszkańców. Wiedzę na temat miejsc, gdzie można je pozyskać zadeklarowało 10% ankietowanych.
- Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu diagnozującym zagrożenia społeczne w Gminie uznało, iż skala uzależnienia od gier hazardowych na jej terenie jest znaczna, a problem ten jest bardzo powszechny (8%) lub powszechny (44%). Ponadto niemal wszyscy badani zadeklarowali brak wiedzy na temat miejsc, w których świadczona jest pomoc w przypadku doznania tego problemu (98%).
- Problemem z jakim mierzą się mieszkańcy gminy Lełkowo są również przestępstwa internetowe, gdyż 4% respondentów potwierdziło znajomość osób w swoim środowisku, które padły ofiarą takich działań, a 8% ma podejrzenia, iż w ich otoczeniu są osoby pokrzywdzone w wyniku internetowych oszustw.
- Alarmującym wynikiem badania diagnozującego jest fakt, iż niemal wszyscy respondenci uznali problem uzależnienia od urządzeń elektronicznych i Internetu jako dość powszechny lub bardzo powszechny na terenie Gminy (96%).

Uczniowie

- Diagnoza problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy umożliwiła określenie skali problemu uzależnień wśród uczniów. Inicjację alkoholową ma za sobą średnio co trzeci uczeń szkoły podstawowej (31%).
- Młodzi mieszkańcy gminy Lełkowo swój pierwszy kontakt z alkoholem najczęściej mają podczas spotkań rodzinnych (19%), imprez ze znajomymi (5%) oraz podczas imprez okolicznościowych i domówek (3%).
- Jak podali respondenci ze szkół podstawowych znajdujących się na terenie gminy Lełkowo, żaden z nich nie spożywa alkoholu z dużą częstotliwością, a ich kontakt z nim miał miejsce tylko raz lub kilka razy w życiu.
- Najpopularniejszym rodzajem alkoholu wśród uczniów jest wódka, na którą wskazało średnio 6% uczniów ze szkół podstawowych, a także piwo (5%).
- Alarmującym wynikiem diagnozy jest uznawanie alkoholu jako łatwo dostępnego przez część dzieci i młodzieży. W opinii 9% uczniów ze każdy może zakupić alkohol w Gminie, a zdaniem kolejnych 8% jest to raczej łatwe.
- Jak wynika z udzielonych przez uczniów odpowiedzi, problem palenia papierosów jest w Gminie obecny, gdyż sięga po nie średnio 19% badanych.
- Analiza odpowiedzi uczniów w zakresie substancji psychoaktywnych pozwala stwierdzić, iż część młodych mieszkańców eksperymentuje również z narkotykami i dopalaczami. Kontakt z nimi miało 9% osób, które były uczniami klasy VII-VIII szkoły podstawowej, a zdecydowana większość podała, iż miało to miejsce raz.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lelkowo na lata 2022-2025**

- Wśród ankietowanych najpopularniejszą substancją jest marihuana oraz haszysz.
- Większość badanych uczniów nie wie, gdzie może zdobyć nielegalne substancje na terenie swojej Gminy, jednakże jak przyznało średnio 5% osób narkotyki i dopalacze są dostępne, a respondenci wiedzą, gdzie mogą je zakupić.
- Wśród części uczniów zaobserwowano błędne przekonania na temat używek – ankietowani twierdzą, że pomogą im się one zrelaksować, będą się lepiej bawić, a także, iż jeśli będą zażywać je z umiarem nie uzależnią się. Ponadto zauważalne są błędne przekonania normatywne, iż skoro rówieśnicy badanych osób zażywają takie substancje to oni też powinni.
- Problemem dostrzegalnym w gronie uczniów zamieszkujących gminę Lelkowo jest uzależnienie od urządzeń elektronicznych i Internetu, gdyż korzysta z nich 98% badanych. Jak wskazali respondenci, przeważnie na korzystaniu z komputera spędzają 2-3 godziny dziennie (38%). Uczniowie korzystają z niego również z większą częstotliwością, gdyż aż 18% dzieci stwierdziło, iż przeznacza na to 4-5 godzin dziennie, a 20% – więcej niż 5 godzin dziennie.
- Wśród uczniów ze szkół podstawowych najpowszechniejszymi formami spędzania czasu wolnego okazuje się być granie w gry komputerowe (35%), aktywność na portalach społecznościowych oraz korzystanie z forów i chatów (po 19%).
- Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż brak dostępu do Internetu byłby dużym problemem dla 22% uczniów. Z brakiem możliwości bycia on-line nie miałoby z kolei żadnego problemu 31% badanych.
- W związku z korzystaniem z portali społecznościowych oraz innych stron internetowych młodzi mieszkańcy Gminy doznają szeregu negatywnych konsekwencji, w tym cyberprzemocy. Najczęstszą konsekwencją jest bycie ofiarą hejtu i złośliwych komentarzy, otrzymywanie wiadomości z przezwiskami i obelgami, a także włamanie na konto na portalu społecznościowym i umieszczenie na forum ośmieszających filmów lub zdjęć.
- Jak wynika z deklaracji uczniów, podejmowanie zachowań hazardowych jest wśród młodych mieszkańców Gminy powszechne, gdyż średnio co czwarty badany poniżej 18 roku życia miał styczność z grami na automatach (25%), a odsetek 14% respondentów grał w gry internetowe, w których nagrodą były pieniądze.

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – są to mocne strony, czyli wszystkie aspekty, które stanowią atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – są to słabe strony, czyli te aspekty, które stanowią słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – są to szanse, czyli te aspekty, które stwarzają szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – są to zagrożenia, czyli te aspekty, które stwarzają niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
■ Spadek liczby osób bezrobotnych. ■ Prowadzenie szerokiej działalności kulturalnej i rekreacyjnej, połączonej z działalnością profilaktyczną, która pozytywnie wpływa na rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży oraz wzmacnia kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców, a także ogólny poziom integracji rodzin. ■ Adekwatna do potrzeb infrastruktura kulturalna, sportowa, rekreacyjna, zdrowotna i oświatowa, a także prowadzenie działalności w zakresie animowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. ■ Szeroka działalność Gminy w obszarze wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych). ■ Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. ■ Brak konieczności udzielania rodzinom pomocy i wsparcia z powodu narkomanii.	■ Problem depopulacji Gminy, w szczególności spadek liczby mieszkańców i ujemny przyrost naturalny. ■ Niekorzystna struktura demograficzna w Gminie, w szczególności w zakresie wzrostu udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. ■ Wysoki udział osób pozostających bez zatrudnienia w ogóle osób w wieku produkcyjnym. ■ Znaczna dysproporcja w zakresie bezrobocia wśród kobiet i mężczyzn w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym. ■ Wzrost liczby osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w grupie osób zarejestrowanych w PUP oraz wysoki udział tych osób w ogóle mieszkańców pozostających bez pracy. ■ Ograniczone zasoby w zakresie świadczenia specjalistycznego wsparcia osobom i rodzinom zmagającym się

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025

- Brak konieczności zatrzymywania osób niepełnoletnich w policyjnych izbach dziecka lub odwożenia ich do domów rodzinnych na skutek spożywanie przez nie alkoholu.
- Prowadzenie ścisłej współpracy z funkcjonariuszami Policji w zakresie działań interwencyjnych i prewencyjnych w rodzinach z problemem uzależnień lub przemocy, a także w ramach działalności profilaktycznej (festyny, pogadanki, itp.).
- Realizacja i promowanie rządowych programów i działań w zakresie wsparcia rodzin i przywracania rodzicom kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.
- Świadczenie profesjonalnego wsparcia mieszkańcom dzięki wykwalifikowanej kadrze lokalnego systemu wsparcia, czyli osobom zajmującym się działalnością profilaktyczną i przeciwdziałaniem uzależnieniom.
- Prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej i profilaktycznej wśród dzieci, nauczycieli, rodziców oraz innych grup, w ramach organizowanych festynów profilaktycznych oraz zajęć sportowych.
- Wysoka świadomość mieszkańców w zakresie szkodliwego wpływu alkoholu na dziecko w okresie prenatalnym oraz zagrożeń związanych z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu.
- Stosunkowo niski odsetek dorosłych mieszkańców oraz uczniów deklarujących znajomość miejsc, gdzie można kupić nielegalne substancje.
- z problemem uzależnień oraz przemocy.
- Ścisła korelacja problemu uzależnień i przemocy w rodzinie w Gminie.
- Konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, w tym spowodowanej uzależnieniem i przemocą.
- Konieczność zatrzymywania w pomieszczeniach policyjnych osób znajdujących się pod wpływem alkoholu i prowadzenia interwencji domowych w związku z przemocą.
- Podejmowanie przez mieszkańców decyzji o prowadzeniu pojazdu pod wpływem alkoholu.
- Wzrost wartości sprzedanego alkoholu na przestrzeni ostatnich lat.
- Stosunkowo wysoka dostępność do punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy i znacząco niższa w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży.
- Sięganie po alkohol przez większość dorosłych mieszkańców oraz spożywanie go w sposób szkodliwy i ryzykowny przez znaczną część osób pijących.
- Występowanie błędnych przekonań normatywnych w zakresie szkodliwości alkoholu zawartego w piwie i innych napojach.
- Powszechność problemu nikotynowego wśród osób dorosłych oraz eksperymentowanie przez nie z narkotykami i dopalaczami.
- Znaczna skala problemu hazardowego oraz uzależnienia od Internetu w Gminie, a także brak znajomości miejsc, w których świadczone jest wsparcie dla osób zmagających się z uzależnieniem od gier hazardowych.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież z Gminy, polegających na eksperymentowaniu z alkoholem, papierosami, narkotykami oraz dopalaczami.
- Uznawanie alkoholu za łatwo dostępny dla osób niepełnoletnich w opinii uczniów.
- Podejmowanie zachowań hazardowych przez dzieci i młodzież.

- Poświęcanie alarmujących ilości czasu na korzystanie z Internetu i komputera przez uczniów.
- Doświadczanie przez dzieci negatywnych konsekwencji korzystania z Internetu, w szczególności cyberprzemocy, hejtu i obrażania.

SZANSE

- Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze i bardziej kompleksowe wspieranie rodzin zagrożonych przemocą.
- Intensyfikacja działalności profilaktycznej i zwiększenie nakładów finansowych na zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom.
- Prowadzenie kampanii informacyjnych wpływających na zmianę świadomości społeczeństwa w zakresie problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Organizowanie szkoleń podnoszących umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką uzależnień oraz przemocy oraz pracujących z osobami uzależnionymi.
- Zwiększenie dostępności do informacji oraz bezpłatnej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi.
- Udzielanie konsultacji psychologiczno-pedagogicznych dla rodzin oraz prowadzenie mediacji rodzinnych.
- Zwiększenie dostępności mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
- Wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia.
- Wzrost świadomości społecznej na temat negatywnych konsekwencji wynikających z uzależnień.
- Rozwijająca się współpraca międzyinstytucjonalna.

ZAGROŻENIA

- Negatywne wzorce zachowań społecznych, w szczególności w zakresie okazjonalnego sięgania po alkohol (podczas uroczystości i świąt).
- Problem wypalenia zawodowego dotyczący część kadry instytucji przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy, a także opiekunów i wychowawców.
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy.
- Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz możliwych form wsparcia na terenie Gminy.
- Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym wczesnej inicjacji alkoholowej i narkotykowej przez dzieci i młodzież, skutkujące problemami uzależnień.
- Nasilenie się problemu marginalizacji i wykluczenia społecznego w środowiskach dotkniętych uzależnieniami.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób uzależnionych.
- Rozpad więzi rodzinnych.
- Spadek wieku inicjacji alkoholowej uczniów.
- Zwiększenie dostępu do substancji psychoaktywnych w Gminie
- Promowanie środków psychoaktywnych w mediach społecznościowych.
- Nasilenie się skali problemu uzależnienia od komputera i Internetu na skutek pandemii COVID-19.
- Upowszechnienie się hazardu jako formy spędzania czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Kompleksowe wsparcie mieszkańców gminy Lełkowo zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, substancji psychoaktywnych i doświadczających trudności w życiu codziennym na skutek uzależnień behawioralnych, a także ograniczenie zdrowotnych i społecznych konsekwencji tych uzależnień oraz wzmocnienie postaw abstynenckich wśród lokalnej społeczności.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Wzmacnianie postaw abstynenckich wśród mieszkańców Gminy oraz rozwijanie lokalnego systemu wsparcia, profilaktyki i prewencji uzależnień.
2. Świadczenie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin zmagających się z problemem uzależnień oraz rozwijanie dostępnych form terapii i wsparcia.
3. Prowadzenie szerokiej działalności profilaktycznej i skuteczne eliminowanie problemów uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz dzieci i młodzieży szkolnej, a także ogólna poprawa ich kondycji psychospołecznej.
4. Monitorowanie i diagnozowanie skali problemów uzależnień wśród lokalnej społeczności i identyfikowanie środowisk zmagających się z nimi oraz szczególnie narażonych na ich wystąpienie.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych problemów.

Cel operacyjny 1

Wzmacnianie postaw abstynenckich wśród mieszkańców Gminy oraz rozwijanie lokalnego systemu wsparcia, profilaktyki i prewencji uzależnień.

- Ograniczanie skali picia alkoholu oraz zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież oraz osoby pełnoletnie, a także zminimalizowanie powszechności i dostępności tych substancji na terenie Gminy.
- Zmniejszenie liczby interwencji funkcjonariuszy Policji podejmowanych wobec osób nietrzeźwych, w tym osoby niepełnoletnie.
- Opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież.
- Popularyzowanie wiedzy dotyczącej negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków, a także upowszechnianie informacji na temat form wsparcia świadczonych na terenie Gminy oraz powiatu.
- Intensyfikacja działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży oraz nauczycieli i rodziców w ramach rekomendowanych programów profilaktycznych.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025**

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie dla dzieci i młodzieży programów z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, przeciwdziałania przemocy, uzależnień behawioralnych, promocji zdrowia, w tym psychicznego oraz bezpieczeństwa.	Liczba wdrożonych programów. Liczba uczestników programów.	UG, GKRPA, GCK, PP, NGO, placówki oświatowe.
2.	Rozwijanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz promowanie udziału w tych formach w społeczności lokalnej.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UG, GCK, NGO, placówki oświatowe.
3.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE, IPIŃ.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, GCK, ZI, GOPS, placówki oświatowe.
4.	Popularyzowanie wśród pedagogów, wychowawców i osób pracujących z dziećmi szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach dla realizatorów programów profilaktycznych.	UG, GKRPA, ZI, GOPS, placówki oświatowe.
5.	Organizowanie oraz współfinansowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie profilaktyki picia alkoholu oraz zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe.
6.	Uczestnictwo w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi oraz narkomanii, a także kreowanie lokalnych kampanii informacyjnych przy	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UG, GKRPA, GOPS, PP, NGO, PPP, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025**

	współpracy ze specjalistami i osobami powszechnie znanymi.		
7.	Popularyzowanie informacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz promocji zdrowia za pośrednictwem ulotek, broszur, plakatów oraz artykułów publikowanych na stronach www Gminy (strona Urzędu Gminy, BIP, facebook).	Liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych i promocyjnych.	UG, GOPS, GKRPA, GCK, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
8.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność dotyczącą profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych, udzielania pomocy osobom nadużywającym i uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i innych trudności związanych z niekontrolowanym wykonywaniem czynności.	Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia finansowego.	UG, GOPS, NGO.
9.	Organizowanie konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień.	Liczba uczestników konkursów. Liczba zorganizowanych konkursów.	GOPS, UG, GKRPA, NGO, GCK, PP, placówki oświatowe.
10.	Współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, instytucjami oświatowymi i kulturalnymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy, w zakresie propagowania zasad trzeźwości i promocji zdrowia.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami działającymi na terenie Gminy, w zakresie wzmacniania abstynencji i promowania jej.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PP, GCK, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025**

11.	Organizowanie i finansowanie udziału w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom w kryzysie.	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników szkoleń.	UG, GKRPA, ZI, GOPS, PP, placówki oświatowe.
12.	Doposażenie GKRPA w sprzęt, materiały edukacyjne, itp., niezbędne do prawidłowej realizacji zadań Programu.	Kwota doposażenia. Liczba zakupionych przedmiotów/sprzętu/materiałów i innych rzeczy.	UG, GKRPA.
13.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla właścicieli i osób zatrudnionych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, w szczególności w zakresie odpowiedzialnej sprzedaży i odmowy podania alkoholu osobom niepełnoletnim.	Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych. Liczba wydanych materiałów edukacyjnych.	UG, GKRPA, GOPS.
14.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim, umieszczania reklam alkoholu i spożywania go na terenie punktu sprzedaży (np. Tajemniczy Klient).	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.	UG, GKRPA.
15.	Podejmowanie działań pokontrolnych, a w razie konieczności również interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych. Liczba wszczętych postępowań mandatowych przez PP w związku z kontrolami.	UG, GKRPA, PP.
16.	Opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przepisami prawa miejscowego.	Liczba wydanych opinii (postanowień) o lokalizacji punktu sprzedaży.	GKRPA.

Cel operacyjny 2

Świadczenie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin zmagających się z problemem uzależnień oraz rozwijanie dostępnych form terapii i wsparcia.

- Umożliwienie mieszkańcom skorzystania z profesjonalnego wsparcia w miejscu zamieszkania.
- Poprawa dostępności i jakości usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla rodzin i osób uzależnionych.
- Podniesienie skuteczności systemu motywowania do podjęcia i kontynuowania leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków.
- Umożliwienie osobom uzależnionym reintegracji w lokalnej społeczności poprzez aktywizację społeczno-zawodową.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego, przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu, motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego. Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy interwencyjno-motywuujące do podjęcia leczenia odwykowego. Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego. Liczba osób, które zakończyły leczenie odwykowe.	UG, GKRPA.
2.	Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu: zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia, występowanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w charakterze strony przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe, zakładanie „Niebieskich Kart”	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego i liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego. Liczba założonych „Niebieskich Kart”.	GKRPA.

i przekazywanie ich do Zespołu Interdyscyplinarnego, powiadomienie Posterunku Policji lub prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.		
3.	Organizowanie kompleksowej pomocy osobom z problemem narkotykowym i alkoholowym, w ramach funkcjonujących w Gminie podmiotów wsparcia.	Liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym. Liczba zorganizowanych działań wspierających osoby z problemem narkotykowym i alkoholowym. UG, NGO, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe.
4.	Wspieranie organizacyjne stowarzyszeń.	Liczba organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki uzależnień. UG, GKRPA, NGO.
5.	Organizowanie i udział w szkoleniach na temat procedur przeciwdziałania przemocy.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach na temat procedur przeciwdziałania przemocy. UG, ZI, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
6.	Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieska Karta”.	Liczba spraw „Niebieskiej Karty” prowadzonych przez ZI. ZI, GOPS.
7.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu przemocy, sposobów jej przeciwdziałania oraz dostępnych w Gminie miejsc i form wsparcia.	Liczba rozpowszechnionych informacji w zakresie przeciwdziałania przemocy. GOPS, GKRPA, ZI, NGO, GCK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

Cel szczegółowy 3

Prowadzenie szerokiej działalności profilaktycznej i skuteczne eliminowanie problemów uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz dzieci i młodzieży szkolnej, a także ogólna poprawa ich kondycji psychospołecznej.

- Monitorowanie skali problemu uzależnień behawioralnych w Gminie oraz środowisk szczególnie narażonych na wystąpienie tego zjawiska.
- Zwiększenie środowiskowych form wsparcia dla osób doznających trudności w związku z problemem uzależnień behawioralnych.
- Zmniejszenie skali uzależnień behawioralnych, w szczególności od komputera i Internetu wśród dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie podejmowania niekontrolowanych zachowań i czynności przez dzieci i młodzież oraz dorosłych mieszkańców Gminy.
- Poprawa kondycji psychospołecznej wśród lokalnej społeczności.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lelkowo na lata 2022-2025**

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Rozwijanie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, podnoszenie ich atrakcyjności oraz promowanie udziału w nich w społeczności lokalnej.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UG, GCK, NGO, placówki oświatowe.
2.	Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci poprzez prowadzenie programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, a w szczególności realizowanie programów rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia („Stawiam na siebie”, „Wspólne kroki w cyberświecie”).	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UG, GKRPA, NGO, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Prowadzenie pogadań na temat niebezpieczeństw w sieci połączonych z pokazem serii filmików profilaktycznych (np. „Owce w sieci” dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych).	Liczba zorganizowanych pogadań. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	UG, GKRPA, GCK, placówki oświatowe.
4.	Organizowanie zajęć i warsztatów dla uczniów szkół podstawowych na temat zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu (np. „Jestem OK”, „Sieciakowe Zasady Ekranowe”).	Liczba zorganizowanych zajęć/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, GKRPA, GOPS, GCK, NGO, placówki oświatowe.
5.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka.	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba rodziców/nauczycieli uczestniczących w warsztatach.	UG, GKRPA, GOPS, GCK, NGO, placówki oświatowe.
6.	Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-informacyjnych z zakresu uzależnień behawioralnych (np. „Chroń dziecko w sieci”, „Nie zagub dziecka w sieci”, „HAZARD? Nie, dziękuję”) oraz organizowanie lokalnych kampanii.	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UG, GKRPA, GOPS, PPP, PP, PCPR, NGO, GCK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lelkowo na lata 2022-2025**

7.	Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zajmujących się wsparciem osób uzależnionych.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach, itp. w celu podniesienia umiejętności i kompetencji.	UG, GKRPA, GOPS, PPP, PP, PCPR, NGO, GCK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, KCPU.
8.	Inicjowanie działań w celu utworzenia grupy wsparcia dla osób dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi.	Liczba działań podjętych w celu utworzenia w Gminie grupy wsparcia.	UG, GOPS, GKRPA.
9.	Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie na stronach internetowych Gminy materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszura, ulotki).	Liczba opublikowanych artykułów. Liczba upowszechnionych broszur/ulotek.	UG, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe.
10.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w placówkach oświatowych.	Liczba dzieci korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	UG, GOPS, GKRPA, PPP, placówki oświatowe.
11.	Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19.	Liczba podjętych działań/wykładów/spotkań. Liczba odbiorców działań.	UG, GKRPA, GOPS, PP, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

Cel szczegółowy 4

Monitorowanie i diagnozowanie skali problemów uzależnień wśród lokalnej społeczności i identyfikowanie środowisk zmagających się z nimi oraz szczególnie narażonych na ich wystąpienie.

- Kontrola skali problemu alkoholowego i narkotykowego oraz uzależnień behawioralnych na terenie Gminy.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wymiany informacji dotyczących polityki antyalkoholowej, antynarkotykowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także działań pomocowych.	Liczba instytucji współpracujących w ramach profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomani, a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym Liczba działań podjętych we współpracy.	GKRPA, GOPS, PP, ZI, PPP, PCPR, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025

2.	Diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych na terenie Gminy.	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej. Liczba przeprowadzonych diagnoz.	Urząd Gminy przy współpracy z pozostałymi realizatorami Programu.
----	--	---	---

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

ZADANIE	ROK			
	2022	2023	2024	2025
Prowadzenie dla dzieci i młodzieży programów z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, przeciwdziałania przemocy, uzależnień behawioralnych, promocji zdrowia, w tym psychicznego oraz bezpieczeństwa.	X	X	X	X
Rozwijanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz promowanie udziału w tych formach w społeczności lokalnej.	X	X	X	X
Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE, IPiN.	X	X	X	X
Popularyzowanie wśród pedagogów, wychowawców i osób pracujących z dziećmi szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych.	X	X	X	X
Organizowanie oraz współfinansowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie profilaktyki picia alkoholu oraz zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.	X	X	X	X
Uczestnictwo w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi oraz narkomanii, a także kreowanie lokalnych kampanii informacyjnych przy współpracy ze specjalistami i osobami powszechnie znanymi.	X	X	X	X
Popularyzowanie informacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz promocji zdrowia za pośrednictwem ulotek, broszur, plakatów oraz artykułów publikowanych na stronach www Gminy (strona Urzędu Gminy, BIP, facebook).	X	X	X	X
Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność dotyczącą profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych, udzielania pomocy osobom nadużywającym i uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz osobom doznającym przemocy w rodzinie i innych trudności związanych z niekontrolowanym wykonywaniem czynności.	X	X	X	X

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lelkowo na lata 2022-2025**

Organizowanie konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień.	X		X	
Współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, instytucjami oświatowymi i kulturalnymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy, w zakresie propagowania zasad trzeźwości i promocji zdrowia.	X	X	X	X
Organizowanie i finansowanie udziału w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom w kryzysie.	X		X	
Doposażenie GKRPA w sprzęt, materiały edukacyjne, itp., niezbędne do prawidłowej realizacji zadań Programu.	X	X	X	X
Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla właścicieli i osób zatrudnionych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, w szczególności w zakresie odpowiedzialnej sprzedaży i odmowy podania alkoholu osobom niepełnoletnim.	X	X	X	X
Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim, umieszczania reklam alkoholu i spożywania go na terenie punktu sprzedaży (np. Tajemniczy Klient).	X	X	X	X
Podejmowanie działań pokontrolnych, a w razie konieczności również interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	X	X	X	X
Opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przepisami prawa miejscowego.	X	X	X	X
Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego, przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu, motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.	X	X	X	X
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu: zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia, występowanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w charakterze strony przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe, zakładanie „Niebieskich Kart” i przekazywanie ich do Zespołu Interdyscyplinarnego, powiadomienie Posterunku Policji lub prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.	X	X	X	X
Organizowanie kompleksowej pomocy osobom z problemem narkotykowym i alkoholowym, w ramach funkcjonujących w Gminie podmiotów wsparcia.	X	X	X	X
Wspieranie organizacyjne stowarzyszeń.	X	X	X	X
Organizowanie i udział w szkoleniach na temat procedur przeciwdziałania przemocy.	X	X	X	X
Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieska Karta”.	X	X	X	X
Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu	X	X	X	X

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lelkowo na lata 2022-2025**

przemocy, sposobów jej przeciwdziałania oraz dostępnych w Gminie miejsc i form wsparcia.				
Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego, przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu, motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.	X	X	X	X
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu: zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia, występowanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w charakterze strony przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe, zakładanie „Niebieskich Kart” i przekazywanie ich do Zespołu Interdyscyplinarnego, powiadomienie Posterunku Policji lub prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.	X	X	X	X
Rozwijanie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, podnoszenie ich atrakcyjności oraz promowanie udziału w nich w społeczności lokalnej.	X	X	X	X
Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci poprzez prowadzenie programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, a w szczególności realizowanie programów rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia („Stawiam na siebie”, „Wspólne kroki w cyberświecie”).	X	X	X	X
Prowadzenie pogadarek na temat niebezpieczeństw w sieci połączonych z pokazem serii filmików profilaktycznych (np. „Owce w sieci” dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych).	X	X	X	X
Organizowanie zajęć i warsztatów dla uczniów szkół podstawowych na temat zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu (np. „Jestem OK”, „Sieciakowe Zasady Ekranowe”).	X	X	X	X
Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka.	X		X	
Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-informacyjnych z zakresu uzależnień behawioralnych (np. „Chroń dziecko w sieci”, „Nie zagub dziecka w sieci”, „HAZARD? Nie, dziękuję”) oraz organizowanie lokalnych kampanii.	X	X	X	X
Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zajmujących się wparciem osób uzależnionych.		X	X	X
Inicjowanie działań w celu utworzenia grupy wsparcia dla osób dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi.	X	X	X	X
Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie na stronach internetowych Gminy materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszura, ulotki).	X	X	X	X
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w placówkach oświatowych.	X	X	X	X

Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19.	X	X	X	X
Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wymiany informacji dotyczących polityki antyalkoholowej, antynarkotykowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także działań pomocowych.	X	X	X	X
Diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych na terenie Gminy.	X	X	X	X

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za pracę obejmującą zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lełkowie otrzymują wynagrodzenie za każdorazowy udział w pracach Komisji.
2. Przewodniczącemu Komisji za posiedzenie Komisji, prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych – przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
3. Członkowi Komisji za posiedzenie Komisji, prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych – przysługuje wynagrodzenie w wysokości 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
4. W przypadku zbiegu różnych czynności przysługuje jedno najwyższe wynagrodzenie.
5. Wynagrodzenie dla przewodniczącego i członków Komisji wypłacane będzie każdorazowo na podstawie listy płac wraz z protokołem z posiedzenia Komisji, listy obecności członków na Komisji potwierdzonej przez przewodniczącego Komisji.
6. W przypadku zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, wynagrodzenie przewodniczącego i członków GKRPA w Lełkowie zostanie odpowiednio naliczone.

ZASADY OGRANICZENIA DOSTĘPNOŚCI DO ALKOHOLU

Ustala się następujące zasady ograniczenia dostępności do alkoholu:

1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy nie może przekraczać 25.
2. W miejscowościach powyżej 400 mieszkańców może funkcjonować nie więcej niż 5 punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
3. W pozostałych miejscowościach do 400 mieszkańców liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych nie powinna przekraczać od 0 do 3 w zależności od liczby mieszkańców z wyłączeniem miejscowości wypoczynkowej Głębock.
4. Nie należy umieszczać punktów sprzedaży napojów alkoholowych w:
 - budynkach wielorodzinnych z wyjątkiem tych, które mają odrębne, samodzielne wejście do punktu sprzedaży, o ile spełniają pozostałe warunki przewidziane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - w miejscu bezpośredniego wypoczynku nad jeziorem w Głębocku (pas nabrzeża, plaża, pole biwakowe, obszar lokalizacji domków letniskowych).
5. Wprowadza się następujące ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych:
 - w miejscach wypoczynku nad jeziorem w Głębocku dozwolona jest sprzedaż alkoholu do 4,5% i piwa;
 - w Ośrodkach Kultury w czasie organizowanych zabaw i dyskotek – do 18%.
6. Podawanie alkoholu na miejscu sprzedaży może być dozwolone po zapewnieniu przez sprzedawcę miejsc do konsumpcji oraz warunków sanitarnych

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do mieszkańców gminy Lełkowo, z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE LEŁKOWO NA LATA 2022-2025

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025 jest Urząd Gminy w Lełkowie.
2. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025 realizowany będzie od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2025 roku.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych i są ujęte w budżecie Gminy na dany rok.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy realizowanego programu, realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo na lata 2022-2025, tj. Urząd Gminy w Lełkowie na czele z Wójtem, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Gminy w Lełkowie w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz przekazanie jej Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. [https:// braniewo.praca.gov.pl/](https://braniewo.praca.gov.pl/)
3. <http://google.com/>
4. Dane z Komendy Powiatowej Policji w Braniewie za 2018-2021 rok.
5. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – Gmina Lełkowo, Lełkowo, 2019.
6. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok .
7. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne, Warszawa.
8. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
9. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lełkowo za 2018, 2019 i 2020 rok.
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.).

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Lełkowo na tle powiatu braniewskiego	5
Rysunek 2. Wartość sprzedanego na terenie gminy Lełkowo alkoholu w 2019 i 2020 roku	20
Rysunek 3. Wartość sprzedanego na terenie gminy Lełkowo alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca w 2019 i 2020 roku	20

SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Lełkowo na przestrzeni lat 2018-2020	7
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020	7
Tabela 3. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Lełkowo zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2018-2020 (stan na koniec grudnia) ...	8
Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Lełkowo z podziałem na poszczególne grupy wiekowe w latach 2018-2020	9
Tabela 5. Osoby długotrwale bezrobotne i z prawem do zasiłku w gminie Lełkowo w latach 2018-2020	9
Tabela 6. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2018-2020	14
Tabela 7. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lełkowie wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020	17
Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Lełkowie w latach 2018-2020	18
Tabela 9. Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej spoza systemu rekomendacji w latach 2018-2020	19
Tabela 10. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w Gminie i w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2018-2020	21

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Lełkowo w latach 2018-2020	6
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Lełkowo na przestrzeni lat 2018-2020	6
Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Lełkowo w latach 2018-2020	8
Wykres 4. Ludność gminy Lełkowo według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku	11
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w gminie Lełkowo na przestrzeni lat 2018-2020	13
Wykres 6. Liczba zatrzymanych osób w związku z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu w latach 2018-2021	14
Wykres 7. Dane statystyczne dotyczące wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w 2018 i 2020 roku	15
Wykres 8. Liczba interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie w Gminie w latach 2018-2021	15
Wykres 9. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Lełkowo na przestrzeni lat 2018-2020	21